

УДК 004.04; 681.3; 332.1

РЕАЛІЗАЦІЯ ЕФЕКТИВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ПОТОЧНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО МОНІТОРИНГУ

Пурський О.І., д.ф.-м.н., професор,

Мороз І.О., аспірант

Київський національний торговельно-економічний університет

В статье рассмотрены механизмы повышения эффективности управления региональным развитием путем внедрения системы текущего мониторинга социально-экономического состояния региона. Представлен перечень мер по внедрению системы текущего мониторинга. Определены необходимые функциональные возможности и направления развития информационных систем текущего мониторинга социально-экономического развития регионов.

Ключевые слова: *социально-экономическое развитие, информационные системы мониторинга.*

The mechanisms of increase of regional development management efficiency by introduction of the system of current monitoring of a social and economic state of a region are considered. The list of measures concerning the introduction of the system of current monitoring is presented. Necessary features and directions of the development of information systems of current monitoring of social and economic development of regions are determined.

Key words: *social and economic development, information systems of monitoring.*

Постановка проблеми. В умовах розвитку сучасної економіки все більшої актуальності набуває вибір оптимальних напрямків підвищення ефективності планування й регулювання соціально-економічного розвитку регіонів. Соціально-економічний розвиток регіонів повинен здійснюватися на основі науково обгрунтованої регіональної політики, яка є важливою складовою державної політики розвитку. Отже, вона тісно пов'язана із стратегічними напрямками розвитку національної економіки. Механізми та інструменти комплексної реалізації поставлених завдань стратегічного планування регіонального розвитку в Україні чітко не визначені, що обумовлює зростання інтересу науковців і практиків до вирішення важливих питань [1, с. 4]. У кожному конкретному регіоні стратегічні напрямки розвитку реалізуються з урахуванням регіональних особливостей. Розробка стратегії соціально-економічного розвитку регіонів вимагає значних науково-дослідних робіт, які базуються на регіональному соціально-економічному моніторингу. Оптимізація регіональних стратегій розвитку є однією з головних задач на шляху стабільного і збалансованого розвитку як регіонів, так і держави в цілому. Одним із найбільш важливих факторів, що сприяє ефективному вирішенню таких задач, є постійний поточний моніторинг соціально-економічного розвитку регіонів. Завдяки створенню і впровадженню системи поточного соціально-економічного моніторингу з'являється можливість більш точно оцінювати економічну кон'юнктуру в регіоні, відстежувати і прогнозувати динаміку і тенденції регіональної фінансово-господарської діяльності, робити зіставлення і системний аналіз отриманих показників. Дані, отримані в результаті моніторингу, дозволяють виявляти і усувати вплив негативних факторів, а також забезпечують визначення і прийняття оптимальних на поточний час управлінських рішень стосовно проблем соціально-економічного розвитку регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань соціально-економічного розвитку регіонів України присвячено праці вітчизняних економістів-науковців [2–4]. В роботах зазначається, що розв'язання проблеми управління соціально-економічним розвитком регіону має спиратися на повне й адекватне відображення економічної та соціальної динаміки по кожному окремо визначеному показникові системи адміністративно-територіального устрою на фоні відповідних середніх показників по країні. Тобто, однією з найважливіших науково-технічних і соціально-економічних проблем на теперішній час є проблема ефективного застосування інформаційних технологій контролю або, інакше кажучи, інформаційних систем поточного моніторингу у забезпеченні ефективної регіональної політики соціально-економічного розвитку.

Метою статті є дослідження можливостей оптимізації управління регіональним розвитком шляхом впровадження системи поточного моніторингу соціально-економічного стану регіону.

Матеріали та результати дослідження. Сучасний етап розвитку регіонів, складні соціально-економічні умови висувають підвищені вимоги до обгрунтованості і якості вироблення політики регіо-

нального розвитку, що включають в себе як моніторинг, так і безпосереднє прийняття управлінських рішень з приводу вибору стратегії розвитку. Управління на регіональному і муніципальному рівнях вимагає широкої бази різноманітної інформації. Вона може бути отримана як ззовні, так і всередині самої системи управління, однак при цьому часто відчувається як недостача відповідної інформації, так і її неточність. Таким чином, на теперішній час безперечної актуальності набуває розв'язання проблеми інформаційного забезпечення управління регіонами [5, с. 206].

Реалізація регіональної політики розвитку зводиться до ефективного розв'язання задач управління соціально-економічним розвитком регіону. В системі регіонального управління соціально-економічним розвитком прийнято виділяти керуючий орган (суб'єкт управління) і керований орган (об'єкт управління) [9, с. 229]. Критерій ефективності функціонування керованої системи залежить від стану керованої системи і від керуючих впливів. Якщо відома залежність стану керованої системи від управління, ефективність функціонування керованої системи залежить тільки від керуючих впливів. Цей критерій називається критерієм ефективності управління. Відповідно задача управління може бути сформульована таким чином – знаходження можливих управлінських дій, які мають максимальну ефективність (таке управління називається оптимальним). З цією метою потрібно вирішити задачу оптимізації або, інакше кажучи, здійснити вибір оптимального управління (оптимальних управлінських дій). В багатьох випадках не обов'язково знаходити оптимальне управління, досить обмежитися знаходженням раціонального управління, яке забезпечує, можливо, не максимальне, але прийнятне значення ефективності управління. Це, перш за все, відноситься до динамічних задач управління, коли час, витрачений на пошук оптимального управління, дозволяє знайти оптимальне рішення, яке стосується минулого стану керованої системи. Відповідно до теорії обмеженої раціональності в прийнятті рішень неможливість або недоцільність оптимального рішення може бути обумовлена такими факторами: відсутня повна інформація, необхідна для знаходження оптимального рішення, а отримання такої інформації вимагає значних часових витрат та наявності інших ресурсів; когнітивні можливості керуючого органу можуть бути обмежені, тобто немає можливості в заданий проміжок часу проаналізувати всі можливі альтернативні рішення і за позитивне приймається перше знайдене, яке задовольняє вибраному значенню критерію ефективності. Прийняте в таких умовах рішення не є оптимальним, але в той же час є ефективним, оскільки сприяє досягненню поставлених цілей. На наш погляд, головним ресурсом, що дозволяє підвищувати ефективність регіонального управління, здійснювати його оптимізацію, є поточний соціально-економічний моніторинг. Якраз за рахунок поточного соціально-економічного моніторингу можна зменшити часові витрати на аналіз стану соціально-економічної системи і на основі моніторингових даних приймати близькі до оптимальних, ефективні управлінські рішення, адекватні наявному стану соціально-економічної системи.

Для розуміння ролі соціально-економічного моніторингу в реалізації ефективної регіональної стратегії розвитку необхідно розглянути загальну технологію постановки і розв'язання задачі управління (рис. 1), яка б охоплювала всі етапи, починаючи з етапу побудови моделі соціально-економічної системи і закінчуючи етапом аналізу ефективності. Перший етап у цьому випадку полягає в описі керованої системи і побудові її моделі. Другий етап – дослідження поведінки системи при різних керуючих впливах (аналіз моделі). Третій етап – по-перше, розв'язання прямої задачі управління (задачі синтезу оптимальних управляючих дій – пошуку допустимих управлінських впливів, які мають максимальну ефективність); по-друге, розв'язання оберненої задачі управління – пошуку множини допустимих управляючих дій, які переводять систему (в нашому випадку соціально-економічну систему – СЕС) в заданий стан. Четвертий етап – дослідження стійкості розв'язків задачі управління. Дослідження полягає у розв'язанні двох задач. Перша задача полягає у вивченні залежності оптимальних рішень від параметрів моделі. Друга задача полягає в теоретичному дослідженні адекватності моделі реальній системі, зокрема, в дослідженні ефективності розв'язків, оптимальних для моделі, які при їх застосуванні в реальних системах через наближеність моделі можуть призводити до рішень, відмінних від оптимальних. Для застосування результатів теоретичних досліджень перших чотирьох етапів при управлінні реальною СЕС необхідно провести попередні налаштування моделі, тобто ідентифікувати систему, що моделюється, і провести серію імітаційних експериментів – суть п'ятого і шостого етапів. Імітаційне моделювання дозволяє перевірити справедливості гіпотез, прийнятих при побудові і аналізі моделі, тобто дозволяє отримати додаткову інформацію про адекватність моделі без проведення реального експерименту. Завершальним етапом є сьомий – етап впровадження, на цьому етапі здійснюється впровадження результатів у реальну систему з подальшою оцінкою ефективності їх практичного використання. З розглянутої технології розв'язку задачі управління в СЕС видно, що результати моніторингу можуть застосовуватися на другому та четвертому етапах – при аналізі й оцінці адекватності моделі – і підвищувати ефективність запропонованої моделі управління СЕС.

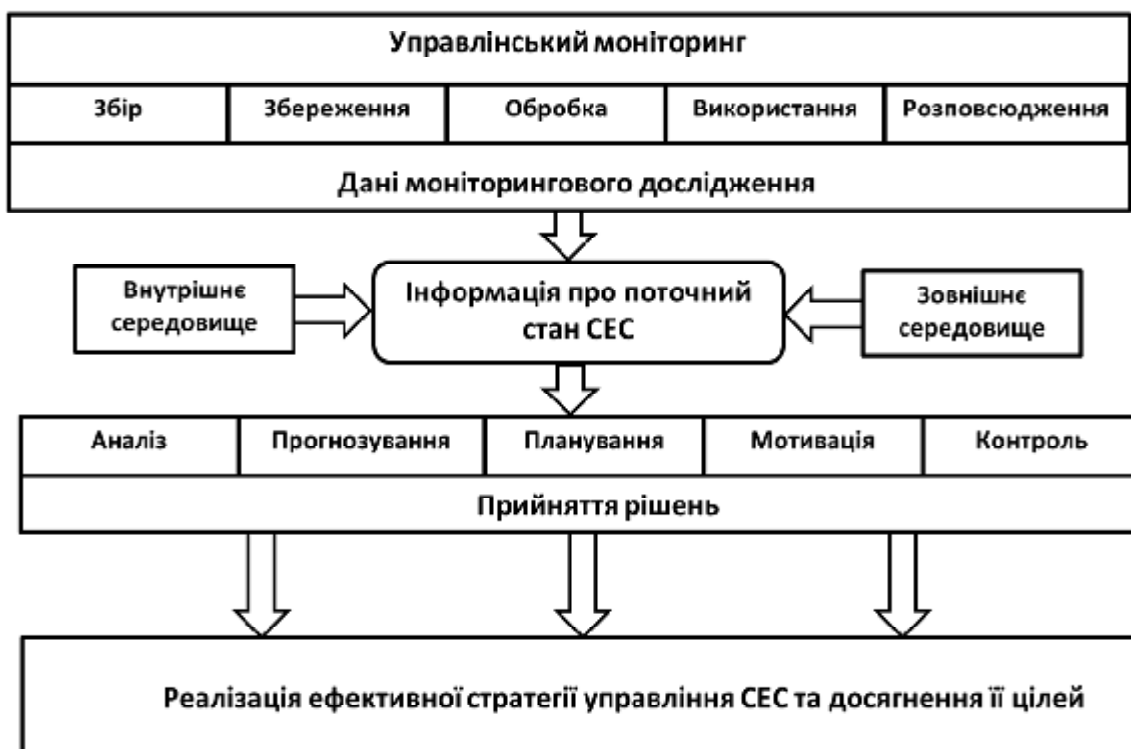

Рис. 1. Схематичне зображення суті процесу управлінського моніторингу в управлінні СЕС

Але, незважаючи на те, що соціально-економічний моніторинг є складовою процесу управління регіональним розвитком, єдиних підходів, що регламентують його застосування в цій сфері, досі не вироблено. Недостатньо відпрацьована проблематика його застосування в управлінні регіональним розвитком, чітко не визначені його цілі й задачі, відсутня властивість системності моніторингових досліджень, не введена єдина система класифікації індикаторів. Ці недоліки призводять до того, що при розробці регіональної стратегії розвитку дані моніторингових досліджень через відсутність загальних методик їх застосування і аналізу використовуються як вторинний фактор, що, безперечно, знижує ефективність реалізації зазначених стратегій. У контексті реалізації регіональних стратегій розвитку соціально-економічний моніторинг можна назвати управлінським моніторингом, що вказує на його важливість в процесі прийняття рішень у сфері управління розвитком регіону. В нашому випадку під управлінським моніторингом розуміється процес систематичного відстеження і збору інформації про СЕС регіону та зовнішні фактори, що впливають на неї, обробки отриманих результатів, їх збереження, використання і розповсюдження з метою реалізації ефективної стратегії регіонального розвитку. Для забезпечення реалізації ефективних механізмів управління регіональним розвитком управлінський моніторинг повинен володіти такими властивостями і характеристиками:

- проводитися постійно із заданою періодичністю;
- здійснювати систематичне відстежування певного переліку параметрів соціально-економічної системи, тобто здійснювати збір даних про найбільш важливі характеристики підсистем і елементів системи;
- проводити дослідження параметрів як внутрішнього, так і зовнішнього середовища, а також взаємозв'язку всіх його складових;
- проводитися не тільки систематично, але й сам являти собою систему, яка включає в себе дані всіх підсистем, що входять до СЕС;
- системність моніторингового дослідження дозволяє приймати ефективні управлінські рішення і надавати системі управління СЕС необхідну інформацію про стан системи в динаміці внутрішніх і зовнішніх змін, виявляти і прогнозувати можливі напрямки її трансформації;
- збір моніторингових даних здійснюється за допомогою різноманітних методів. Залежно від того, які складові системи досліджуються, можуть застосовуватися загальні або прикладні методи дослідження;
- отримані дані обробляються різними методами, в першу чергу, для порівняння і аналізу;
- забезпечення упорядкованого зберігання моніторингових даних, їх систематизація із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- дані моніторингу повинні застосовуватися в системі управління для прогнозування і прийняття управлінських рішень;

- ефективність управлінського моніторингу прямо пов'язана з правильною постановкою мети його проведення і повнотою використання його результатів.

Зазначені вище характерні особливості управлінського моніторингу схематично зображені на рис. 1.

Моніторинг реалізується за допомогою загальних функцій управління і в той же час є інформаційною базою для забезпечення виконання функцій управління. Виходячи з того, що моніторинг є однією з функцій управління, можна стверджувати, що він є основою для реалізації інших функцій управління, в тому числі планування, структурної організації, мотивації, контролю та ін. Формування ефективних стратегій регіонального розвитку пов'язано, в першу чергу, з однією з найбільш важливих функцій управління – плануванням. Розглянемо взаємодію моніторингу і управлінської функції планування на прикладі регіональної СЕС. Регіон є складною СЕС, яка одночасно повинна володіти стійкістю до впливу негативних зовнішніх факторів і в той же час бути цілеспрямованою на постійний розвиток. Управління дозволяє, з одного боку, підтримувати на відповідному рівні всі системи життєзабезпечення регіонального утворення, а з другого боку, створювати умови для подальшого розвитку. Управління розвитком має за мету підвищення рівня розвитку регіону відповідно до головної мети СЕС – підвищення якості життя населення. Сутність управління регіональним утворенням полягає в цілеспрямованому впливі органів управління на всі об'єкти управління, суб'єкти господарювання і соціально-економічні процеси, які забезпечують підвищення якості життя населення на основі ефективного використання потенціалу території і узгодження інтересів держави, населення як соціуму, економічних суб'єктів та окремої особистості. Реалізація цієї головної мети розвитку регіонального утворення неможлива без створення виваженого і оптимального планування. Значення процесу планування як функції управління регіональним утворенням в сучасних умовах значно зросло, оскільки внаслідок переходу до ринкових економічних відносин регуляторна роль держави значно ослабла. Цей фактор відобразився в скороченні державних інвестицій у регіональний розвиток, у відміні більшості економічних і соціальних дотацій регіонів. В ринкових умовах система планування набуває важливого значення не тільки для органів управління, але й усіх верств населення, що проживають на території регіону. Якісне планування необхідне для будь-якого соціального утворення, оскільки воно дозволяє підвищити ефективність діяльності органів управління. Попередньо скоординоване і взаємоузгоджене планування надає можливість ефективно побудувати майбутню взаємодію всіх структур і рівнів управління, а також суб'єктів регіональних утворень та підтримувати пропорційність їх розвитку.

Для реалізації процесу планування регіонального утворення будь-якого рівня (стратегічне або тактичне) необхідним є виконання таких умов:

- наявність фахівців, здатних створити план розвитку регіонального утворення, в рамках запланованих показників державного рівня;
- створення умов для реалізації запланованого;
- налагодження системи ефективної взаємодії регіональних органів управління із суб'єктами господарювання;
- володіння сучасною інформаційною базою даних, яка б забезпечувала потреби в прогнозуванні перспектив регіонального розвитку і на його основі формуватися планів розвитку.

Керівництво регіональних утворень постійно відчуває потребу в інформаційних ресурсах, які здатні об'єктивно відображати як поточний стан соціально-економічної системи, так і його позитивні й негативні зміни. Виходячи із вище наведеного, можна стверджувати, що найважливішою умовою для ефективного планування регіонального розвитку є наявність повної, достовірної, оперативної інформації про об'єкт управління. Джерелом такої інформації є соціально-економічний моніторинг, який як засіб виявлення і фіксації потреб регіонального розвитку є основою системи соціально-економічного регіонального планування і визначає не тільки перспективні цілі, але й усю технологію розробки стратегії розвитку, її комплексність, обґрунтованість, збалансованість, реальність і ефективність. Тому розробка стратегії розвитку такої складної і багатоаспектної СЕС, якою є регіональне утворення, неможлива без системи управлінського моніторингу, яка включає в себе систему показників внутрішнього і зовнішнього середовища. Для реалізації процесу формування планів розвитку регіонального утворення необхідна сучасна інформаційна база, яка дозволяє забезпечити функції прогнозування перспектив регіонального розвитку і контролю виконання розроблених планів. Якраз забезпечення цих функцій виконує моніторинг, що є основою для прогнозування і контролю показників соціально-економічного розвитку регіону. Загальна схематична характеристика процесу формування моніторингового дослідження і механізмів застосування його результатів у розробці стратегії розвитку регіональних утворень зображена на рис. 2.

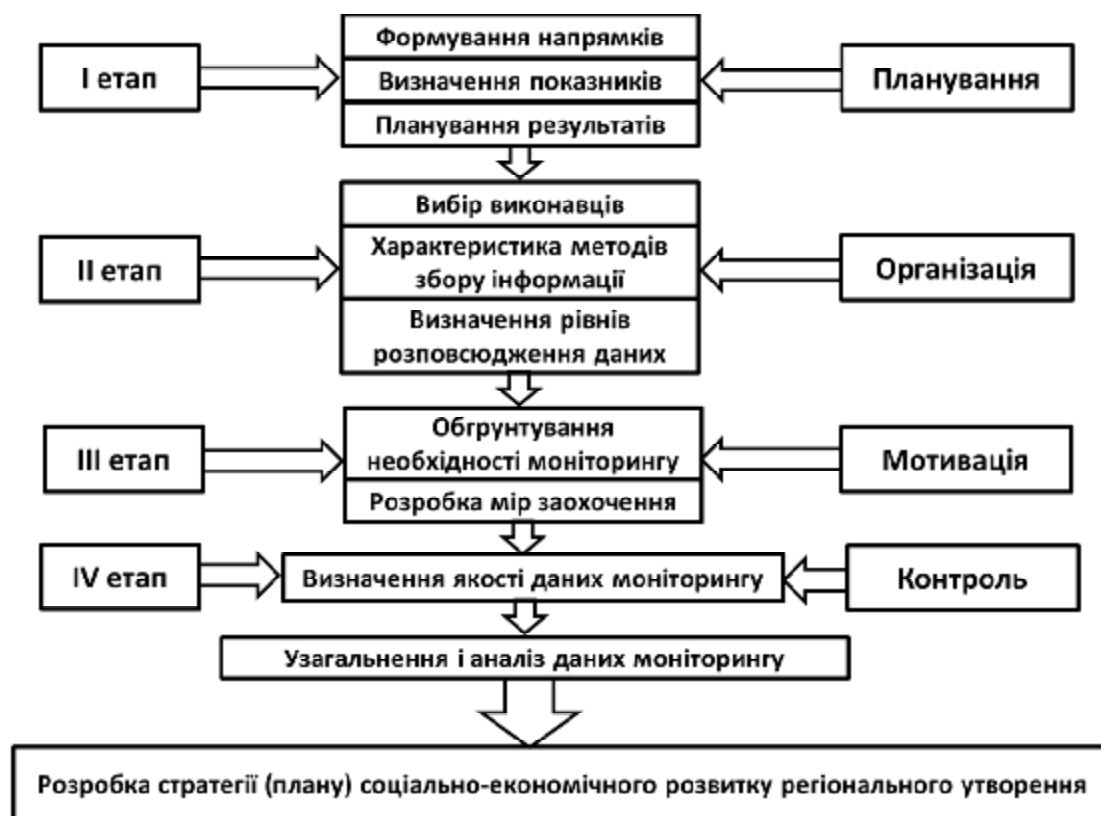

Рис. 2. Схематичне зображення процесу формування моніторингового дослідження з метою планування соціально-економічного розвитку регіонального утворення

Отримані в результаті моніторингових досліджень дані дозволяють проаналізувати загальний стан СЕС, виявити ті чи інші тенденції, побудувати можливі прогнози розвитку регіонального утворення і на їх основі будувати стратегії соціально-економічного розвитку регіону. В результаті проведення моніторингу визначаються пріоритетні напрямки соціально-економічного розвитку регіону, які потрібно вирішувати в першу чергу, що, в свою чергу, дозволяє визначити головні напрямки планування.

Розглядаючи моніторинг у регіональному аспекті, можна дійти висновку, що цей інструмент є одним із методів аналізу регіонального розвитку. Основною метою функціонування системи моніторингу є забезпечення органів регіонального управління повною, своєчасною і достовірною інформацією про процеси, що відбуваються в соціально-економічній сфері. Стосовно соціально-економічних систем поточний моніторинг активно впливає на їх майбутній стан, оскільки орієнтований на створення інформаційної основи управління їх розвитком. Активна роль моніторингу обумовлена ще й тим, що на кожному етапі розвитку соціально-економічної системи існують не тільки позитивні, але й негативні тенденції, фактори зовнішнього впливу, які тільки виявити й класифікувати недостатньо. У процесі проведення моніторингу з'являється можливість на основі узагальнення отриманої інформації виробити адекватні висновки про стан, вектори й динаміку розвитку системи і на цій основі розробити управлінські рішення, реалізація яких дозволить обмежити або повністю уникнути негативних чинників, а також підсилити вплив сприятливих факторів. Варто навести перелік позитивних результатів моніторингу, що сприяють оптимізації управлінських рішень:

- суттєве підвищення ступеня об'єктивності, оперативності й незалежності в оцінюванні поточних економічних процесів регіону;
- створення необхідної основи для подальшого вдосконалення інструментарію стратегічного управління регіоном, зокрема, при проведенні соціальних проектів;
- формування необхідної інформаційно-аналітичної бази для вирішення практичних питань стосовно реструктуризації і диверсифікації регіональної діяльності, в першу чергу, на рівні суб'єктів регіону, з точки зору покращення соціально-економічного стану регіону.

В рамках процесу впровадження системи поточного моніторингу обов'язково повинні бути здійснені заходи з підвищення ефекту використання системи за рахунок факторів, не пов'язаних прямо з регіональною соціально-економічною діяльністю. До таких заходів відносяться:

- навчання представників усіх суб'єктів регіону, відповідальних за збір даних, перевірку достовірності й правильності функціонування системи поточного моніторингу соціально-економічного стану регіону, методології і методикам аналізу результатів моніторингу;

- визначення складу підрозділів для реалізації проекту створення системи поточного моніторингу – учасників моніторингу по кожному суб'єкту регіону у розрізі економічних та соціальних проектів;

- проведення консультативної роботи з керівниками всіх зацікавлених суб'єктів регіону, що запрошені до участі в моніторингу, а також керівниками всіх структурних підрозділів суб'єктів, на предмет їхнього сприяння в організації робіт по створенню і функціонуванню системи моніторингу.

Система поточного соціально-економічного моніторингу є основою для реструктуризації і диверсифікації діяльності регіону, що реалізується шляхом оптимізації бізнесових і соціальних процесів. В нашому випадку основна ідея оптимізації полягає у фундаментальному переосмисленні і радикальному перепроєктуванні бізнесових і соціальних процесів з метою досягнення суттєвого покращення показників соціально-економічного розвитку регіону. Необхідність проведення оптимізації стратегій розвитку регіонів на основі поточного моніторингу визначається, перш за все, високою динамічністю сучасного світу. Постійні і суттєві зміни в сучасних технологіях, ринках збуту і потребах споживачів стали звичним явищем, і регіони, намагаючись проводити ефективну соціальну політику і зберегти конкурентоспроможність, змушені неперервно перебудовувати власні стратегії і тактики розвитку.

Інформаційні технології є основним механізмом оптимізації соціальних і економічних процесів регіонів. Інформаційна підтримка вирішальним чином впливає на функціонування зазначених процесів і при правильному використанні приводить до значного підвищення їх ефективності. З урахуванням сучасних вимог до проходження подібних процесів і їх змін інформаційна система оптимізації, що ґрунтується на системі моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіону, повинна надавати такі можливості:

- розробка бізнес-моделі економічного розвитку регіону;
- створення динамічних моделей, що адекватно описують соціально-економічну діяльність у регіоні;
- автоматизація основних етапів оптимізації – розробка макету розвинутого регіону відповідно до запланованих показників, специфікація задач і цілей, розробка моделі існуючого бізнесу, розробка моделі для нових видів бізнесової діяльності, розробка моделі соціального розвитку, створення інформаційної системи підтримки соціальних і економічних процесів;

- впровадження нових моделей розвитку, економічних і соціальних проектів.

З метою реалізації цих можливостей пропонується створення інформаційної системи, що включає в себе систему поточного моніторингу і складається з інструментального комплексу для створення динамічних інтелектуальних систем в управлінні і моделюванні соціально-економічної діяльності регіону та засобів створення на базі інтелектуальної системи багатofункціонального комплексу для проведення оптимізації економічних і соціальних проектів регіону. В той же час варто зазначити, що в сучасному світі, який динамічно змінюється, постають нові виклики і вимоги до суспільного розвитку, складовими якого є економічний і соціальний розвиток. Тому система поточного моніторингу також повинна бути динамічною і забезпечувати можливість її модифікації до змін в соціально-економічних тенденціях розвитку регіонів. У зв'язку з цим видається доцільним для оптимізації процесів прийняття управлінських рішень постійно розвивати і розширювати можливості системи поточного моніторингу соціально-економічних показників регіону в таких напрямках:

- створення засобів розробки сценаріїв і прогнозування ефективного соціально-економічного розвитку на регіональному та міжрегіональному рівнях;

- аналіз і моделювання соціальних і бізнесових процесів в умовах реструктуризації і диверсифікації регіональних соціально-економічних стратегій;

- соціально-економічні і математичні моделі конкурентоспроможного розвитку регіону з урахування фінансових ризиків, економічних, екологічних і соціальних аспектів розвитку регіону;

- інтегровані інформаційні системи підтримки управління соціально-економічними процесами розвитку регіонів;

- сумісність баз даних показників соціально-економічного розвитку і параметрів оцінки ефективності розвитку регіону, впровадження як планових показників параметрів, що відповідають найбільш розвинутих регіональним соціально-економічним системам;

- розробка механізмів ефективного впровадження заощаджувальних технологій на регіональному рівні;

- інформаційна безпека, мережеві технології.

Створення моніторингового дослідження неможливе без визначення переліку показників соціально-економічного розвитку регіону. Поняття «показник» широко використовується в різних галузях на-

уки. У цій статті під терміном «показник» будемо розуміти дані, що відображають загальний стан досліджуваної системи або процесу. Розглядаються два основні види показників моніторингу: *якісні* показники, що фіксують наявність або відсутність певної властивості, і *кількісні* показники, що визначають ступінь впливу певної властивості в досліджуваній системі. Джерелом інформації для визначення показників є статистичні дані, опитування населення, матеріали соціальних і економічних досліджень на рівні регіонів.

Висновки. Таким чином, система поточного моніторингу яка володіє зазначеними вище функціональними властивостями і можливостями модифікації, здатна забезпечувати реалізацію ефективних стратегій регіонального соціально-економічного розвитку. Така система дозволяє прискорити і оптимізувати процес прийняття управлінських рішень і зробить його максимально ефективним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегії розвитку регіонів: шляхи забезпечення дієвості / [Біла С.О., Шевченко О.В., Жук В.І. та ін.]; ред. Біла С.О. – К.: НІСД, 2011. – 88 с.
2. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств / В.Г. Андрійчук – [2-ге вид., доп і перероб.]. – К.: ІЗМІХ, 2002. – 624 с.
3. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М. Кастельс; пер. с англ. под науч. ред. О.И. Шкаратана. – М.: ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
4. Моніторингові оцінювання складних соціально-економічних явищ розвитку регіону / [за наук. ред. Я.О. Побурка]. – Львів: НАН України. Ін-т регіональних досліджень, 2006. – 306 с.
5. Коваленко Е.Г. Стратегическое управление социально-экономическим развитием территории / Е.Г. Коваленко – Саранск: Крас. Окт., 2006. – 240 с.

Стаття надійшла до редакції 07.09.2012.

УДК 658:331.101.3

Донець О.М., к.т.н., доцент,

Власенко В.М., магістр

Черкаський державний технологічний університет

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ДО УКРАЇНСЬКОГО МЕНТАЛІТЕТУ

Показана важность понимания методов мотивации персонала в проекте, использование существующих мотивационных стратегий. Выделены основные черты украинского менталитета и сформирована схема мотивации персонала в Украине по трем базовым ценностям.

Ключевые слова: *мотивация персонала в проекте, особенности украинского менталитета, управление мотивацией, материальные, социальные и духовные ценности, схема мотивации персонала с учетом особенностей украинского менталитета.*

The importance of understanding of personnel motivation methods in a project, the use of existing motivational strategies are shown. The main features of Ukrainian mentality are marked and the scheme of personnel motivation in Ukraine according to three basic values is formed.

Key words: *personnel motivation in a project, Ukrainian mentality features, motivation management, material, social and spiritual values, scheme of personnel motivation taking into account Ukrainian mentality features.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Трудова мотивація є однією з провідних функцій управління трудовими ресурсами в проектах, оскільки досягнення основної мети проекту залежить від злагодженості роботи учасників проекту. Кожний ефективний керівник проекту намагається переконати членів команди проекту працювати краще, створити всередині команди внутрішні заохочення до активної трудової діяльності, підтримувати зацікавленість у праці, ініціювати отримання задоволення від результатів.

Важливо також, щоб учасники команди проекту домагалися досягнення цілей проекту добровільно і творчо.